



SUN'IY INTELLEKT TEXNOLOGIYALARINI HUQUQIY TARTIBGA SOLISH: XALQARO TAJRIBA VA O'ZBEKISTON QONUNCHILIGI ISTIQBOLLARI

Norqobilov Jaloliddin Baxrom O'g'li

Toshkent davlat yuridik universiteti

70420111 Tabiiy resurslar huquqi magistranti

e-mail: jaloliddinnorkobilov03@gmail.com

ANNOTATSIYA. *Ushbu tadqiqot ishi sun'iy intellekt texnologiyalarining jadal rivojlanishi sharoitida vujudga kelayotgan huquqiy munosabatlarni tizimli tahlil qilishga bag'ishlangan. Maqolaning dolzarbligi sun'iy intellekt tizimlarining avtonom qaror qabul qilish qobiliyati an'anaviy huquqiy doktrinalar, xususan, subyektlilik va javobgarlik institutlari uchun jiddiy chaqiriqlar tug'dirayotgani bilan izohlanadi. Tadqiqot doirasida "elektron shaxs" (Persona Electronica) konsepsiyasi Lex Specialis va Fictio Juris yondashuvlari prizmasidan turib tahlil qilingan. Xalqaro darajada Yevropa Ittifoqining 2024-yildagi "AI Act" reglamenti va uning "Brussel effekti" doirasidagi ta'siri, shuningdek, BMT Bosh Assambleyasining 2024-yil mart va iyul oylaridagi rezolyutsiyalari qiyosiy o'rganilgan. Jinoiy-huquqiy jihatdan Mens Rea va Actus Reus elementlarining sun'iy intellekt kontekstida qo'llanilishi imkoniyatlari F. Voxidovning tadqiqotlari asosida rad etilib, algoritmlarning niyatdan xoli ekanligi isbotlangan. Shuningdek, O'zbekiston Respublikasi Prezidentining PQ-358-sonli qarori va Qozog'iston Respublikasining 2025-yil 17-noyabrdagi "Sun'iy intellekt to'g'risida"gi Qonuni o'rtasida qiyosiy-huquqiy parallellar o'tkazilgan. Tadqiqot yakunida sun'iy intellekt tomonidan yaratilgan intellektual mulk ob'ektlari uchun Sui Generis rejimini joriy etish va milliy qonunchilikni takomillashtirish bo'yicha PhD darajasidagi ilmiy takliflar ilgari surilgan.*



KALIT SO‘ZLAR. *sun'iy intellekt, elektron shaxs, Lex Specialis, Fictio Juris, Mens Rea, Actus Reus, AI Act, Brussel effekti, PQ-358, Qozog'iston SI qonuni, intellektual mulk, biotexnologiya, algoritmik hisobdorlik.*

ПРАВОВОЕ РЕГУЛИРОВАНИЕ ТЕХНОЛОГИЙ ИСКУССТВЕННОГО ИНТЕЛЛЕКТА: МЕЖДУНАРОДНЫЙ ОПЫТ И ПЕРСПЕКТИВЫ ЗАКОНОДАТЕЛЬСТВА РЕСПУБЛИКИ УЗБЕКИСТАН

АННОТАЦИЯ. *Данная научная работа посвящена системному анализу правовых отношений, возникающих в условиях стремительного развития технологий искусственного интеллекта (ИИ). Актуальность статьи обусловлена тем, что способность систем ИИ к автономному принятию решений бросает серьезный вызов традиционным правовым доктринам, в частности институтам субъектности и ответственности. В рамках исследования концепция «электронной личности» анализируется через призму подходов *Lex Specialis* и *Fictio Juris*. Проведен сравнительный анализ Регламента ЕС об ИИ 2024 года и его влияния в рамках «Брюссельского эффекта», а также резолюций ГА ООН от марта и июля 2024 года. С уголовно-правовой точки зрения на основе исследований Ф. Вохидова обоснована невозможность применения элементов *Mens Rea* и *Actus Reus* к ИИ. Также проведен сравнительно-правовой анализ постановления ПП-358 Республики Узбекистан и Закона Республики Казахстан «Об искусственном интеллекте» от 17 ноября 2025 года.*

КЛЮЧЕВЫЕ СЛОВА. *искусственный интеллект, электронное лицо, Lex Specialis, Fictio Juris, Mens Rea, Actus Reus, AI Act, брюссельский эффект, PQ-358, закон Республики Казахстан об искусственном интеллекте, интеллектуальная собственность, биотехнология, алгоритмическая подотчётность.*



LEGAL REGULATION OF ARTIFICIAL INTELLIGENCE TECHNOLOGIES: INTERNATIONAL EXPERIENCE AND PROSPECTS OF THE LEGISLATION OF THE REPUBLIC OF UZBEKISTAN

ABSTARCT. This research paper is dedicated to a systematic analysis of legal relations emerging in the context of the rapid development of artificial intelligence (AI) technologies. The relevance of the study is underscored by the fact that the autonomous decision-making capabilities of AI systems pose significant challenges to traditional legal doctrines, particularly the institutions of personhood and liability. The study analyzes the concept of “electronic personhood” through the lenses of *Lex Specialis* and *Fictio Juris*. At the international level, the 2024 EU AI Act and its “Brussels Effect,” as well as the UN General Assembly resolutions of March and July 2024, are comparatively examined. From a criminal law perspective, the applicability of *Mens Rea* and *Actus Reus* is debated using F. Voxidov’s research, proving that algorithms lack intent. Furthermore, a comparative legal analysis is conducted between Uzbekistan’s PQ-358 decree and the Republic of Kazakhstan’s Law “On Artificial Intelligence” adopted on November 17, 2025.

KEYWORDS. *artificial intelligence, electronic person, lex specialis, fictio juris, mens rea, actus reus, AI Act, Brussels Effect, PQ-358, Law of the Republic of Kazakhstan on Artificial Intelligence, intellectual property, biotechnology, algorithmic accountability.*

KIRISH.

Insoniyat sivilizatsiyasi “To‘rtinchi sanoat inqilobi” ostonasida turib, sun’iy intellekt tizimlari endilikda nafaqat oddiy hisob-kitob instrumenti, balki ijtimoiy-huquqiy munosabatlarning yarim subyekti sifatida namoyon bo‘lmoqda. An’anaviy huquqiy tizimlar, asosan, inson irodasi va jismoniy harakatlariga asoslangan bo‘lib, sun’iy intellektning avtonom va kognitiv funksiyalarni taqlid qilish qobiliyati ushbu tizimlar poydevorini zaiflashtirmoqda. Bugungi kunda sun’iy intellekt tizimlari



tomonidan qabul qilingan qarorlar sud tizimi, prokuratura nazorati va hatto biotexnologik ixtirolar sohasida ham o'z aksini topmoqda.¹

Ushbu maqolaning tadqiqot obyekti sun'iy intellekt texnologiyalarini huquqiy tartibga solishning xalqaro va milliy mexanizmlari hisoblanadi. Tadqiqot metodologiyasi tahliliy va solishtirma-huquqiy metodlarga asoslangan bo'lib, unda *Opinio Juris* shakllanishi jarayoni xalqaro "soft law" hujjatlaridan qat'iy "hard law" normalariga o'tishi misolida o'rganiladi. Tadqiqotning maqsadi - sun'iy intellekt tizimlarining huquqiy maqomini aniqlashda *Jus Cogens* normalari bilan bog'liq inson huquqlari ustuvorligini ta'minlagan holda, O'zbekiston qonunchiligi uchun maqbul modelni taklif qilishdir. Zamonaviy huquqiy voqelikda "elektron shaxs" tushunchasining shakllanishi shunchaki nazariy bahs emas, balki amaliy zaruriyatdir. Negaki, sun'iy intellekt tomonidan yetkazilgan zarar yoki yaratilgan qiymat (masalan, intellektual mulk) huquqiy bo'shliqni to'ldirishni talab qiladi. Biz ushbu maqolada xalqaro tashkilotlar (YuNESKO, IHTT, Yevropa Kengashi) tavsiyalari va Markaziy Osiyo mintaqasidagi so'nggi qonunchilik o'zgarishlarini, xususan, Qozog'istonning 2025-yilgi tajribasini sintez qilgan holda tizimli tahlilni amalga oshiramiz.²

Sun'iy intellekt huquqiy subyektligi va "Elektron shaxs" konsepsiyasi

Sun'iy intellektning huquqiy subyektligi masalasi zamonaviy raqamli huquqshunoslikning eng bahsli nuqtasi bo'lib qolmoqda. Huquqiy doktrinada ushbu muammoga nisbatan uchta asosiy yondashuv mavjud:

1. **sun'iy intellekt obyekt sifatida:** Ushbu klassik yondashuvga ko'ra, sun'iy intellekt har qanday dasturiy ta'minot kabi mulkiy huquq obyekti hisoblanadi. Bunda zarar uchun javobgarlik "xavfli manba egasi" prinsipi asosida foydalanuvchi yoki ishlab chiqaruvchiga yuklanadi.

2. **sun'iy intellekt yangi turdagi yuridik shaxs sifatida:** sun'iy intellekt tizimlarini yuridik shaxslarga o'xshatish orqali ularga maxsus huquqiy layoqat berish

¹Abbott K.W., Snidal D. Hard and Soft Law in International Governance // International Organization. 2000. Vol. 54. No. 3.

²Almardanov A., Salixova D., Tojiboyev J. Sun'iy intellekt davrida huquq: imkoniyatlar va muammolar. T.: "Huquq va burch+", 2025.



taklif etiladi. Bunda sun'iy intellekt o'zining kapitaliga yoki sug'urta fondiga ega bo'lishi nazarda tutiladi.

3. **Maxsus huquqiy rejimli obyekt:** sun'iy intellektning avtonomligini tan olgan holda, unga “elektron shaxs” maqomini berish, lekin bu maqomni inson huquqlari bilan cheklash.

Yevropa Parlamentining 2017-yildagi robotlarga “elektron shaxs” maqomini berish to'g'risidagi taklifi huquqshunoslar va etika mutaxassislarining keskin tanqidiga uchradi.³Tanqidchilarning asosiy argumenti - sun'iy intellekt tizimlarida insoniy “ong” va “o'zlikni anglash” mavjud emasligidir. A. Dosanova va A. Ramazanning 2025-yildagi tadqiqotlariga ko'ra, raqamli avatarlar va sun'iy intellekt yordamchilari huquqiy layoqatning muhim elementi - iroda erkinligiga ega emaslar.⁴ Shunga qaramay, amaliyotda “fiksiya” usulidan foydalanish zarurati oshmoqda. Masalan, Qozog'istonning “Samruk-Kazyna” AJ tarkibidagi “SKAI” neyrotarmog'ining mustaqil a'zo sifatida ovoz berishi (2024-yil tajribasi) an'anaviy aktsiyadorlik jamiyatlari to'g'risidagi qonunchilik bilan konfliktga kirishmoqda, chunki qonun bo'yicha kengash a'zosi faqat jismoniy shaxs bo'lishi shart.⁵ Bu holat bizni *Lex Specialis* qoidalarini ishlab chiqishga majbur qilmoqda.

Xalqaro tartibga solish modellari: Qiyosiy tahlil

Xalqaro hamjamiyat sun'iy intellektni tartibga solishda “soft law” bosqichidan “hard law” bosqichiga o'tmoqda. Quyidagi jadval ushbu transformatsiyani aks ettiradi.

Model nomi	Asosiy hujjat	Yondashuv turi	Asosiy tamoyillar
Yevropa Ittifoqi	EU AI Act (2024)	Riskka asoslangan	Inson markazlashuvi, “Brussel effekti”, risklar tasnifi.

³ Almasuly A., Koptleuova A., Shalgymbaeva A. Mejdunarodnie organizatsii kak generatori istochnikov mejdunarodno-pravovogo regulirovaniya iskusstvennogo intellekta. Astana: IZPI, 2025.

⁴ Bradford A. The Brussels Effect: How the European Union Rules the World. Oxford University Press, 2020.

⁵ Council of Europe. Framework Convention on Artificial Intelligence and Human Rights, Democracy and the Rule of Law. CETS No. 225. Vilnius, 2024.



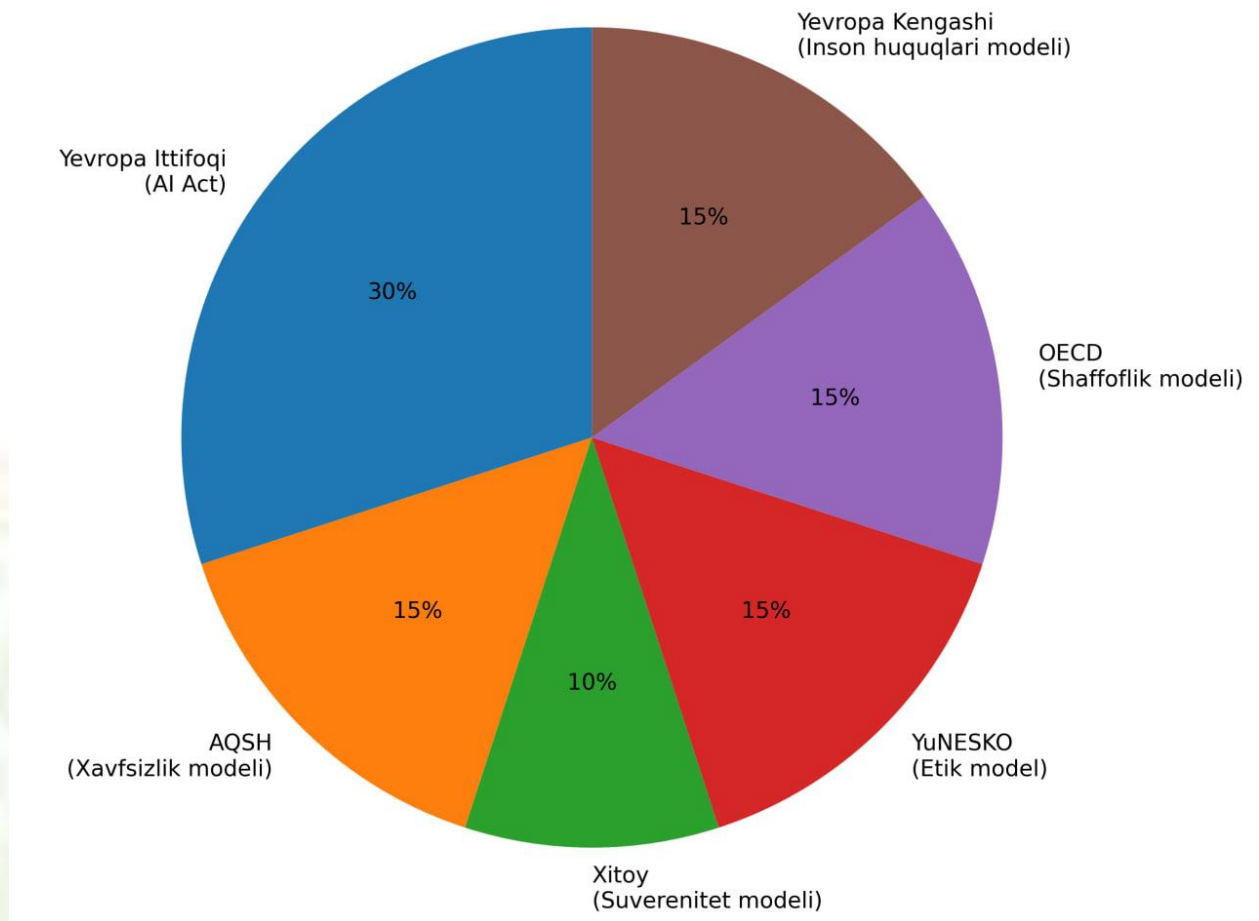
AQSH	UN Resolution (2024-mart)	Innovatsiya va xavfsizlik	Xavfsiz, ishonchli sun'iy intellekt tizimlari, bozor erkinligi.
Xitoy	UN Resolution (2024-iyul)	Suverenitet va tenglik	Raqamli tafovutni kamaytirish, imkoniyatlarni oshirish.
YuNESKO	Etik tavsiyalar (2021)	Antropotsentrik	Inson qadr-qimmati, ekologik barqarorlik.
IHTT (OECD)	AI prinsiplari (2024 tahriri)	Iqtisodiy-texnik	Algoritmik shaffoflik va hisobdorlik.
Yevropa Kengashi	Framework Convention (2024)	Inson huquqlari (CETS 225)	Demokratiya, qonun ustuvorligi, inson huquqlari.

Yevropa Ittifoqining 2024-yil 1-avgustdan kuchga kirgan “AI Act” reglamenti dunyodagi birinchi kompleks qonunchilik hujjatidir. Uning eng muhim jihati “Brussel effekti” (Bradford, 2020) bo‘lib, unga ko‘ra Yevropa bozoriga kirmoqchi bo‘lgan har qanday davlat, jumladan O‘zbekiston eksportyorlari ham, ushbu standartlarga rioya qilishga majbur bo‘ladi.⁶ Yevropa Kengashining 2024-yil 5-sentyabrda imzolash uchun ochilgan Ramka konvensiyasi (CETS No. 225) esa sun'iy intellekt ning inson huquqlariga ta'sirini baholash bo'yicha global standartni belgilab berdi.⁷

⁶ Delvaux M. Robotics and Artificial Intelligence: Report with Recommendations to the Commission. European Parliament, 2017.

⁷ Dosanova A., Ramazan A. Grajdansko-pravovoy status sifrovix lichnostey. Kazakhstan: IZPI, 2025.

Sun'iy intellektni xalqaro huquqiy tartibga solish modellari



1-rasm. Sun'iy intellektni xalqaro huquqiy tartibga solish modellari va ularning ustuvor yo'nalishlari.

Mazkur diagrammada sun'iy intellekt texnologiyalarini huquqiy tartibga solishning asosiy xalqaro modellari va ularning ustuvor yo'nalishlari aks ettirilgan. Diagrammada Yevropa Ittifoqining "AI Act" modeli riskka asoslangan yondashuv bilan yetakchi o'rin egallashi, AQSH modeli innovatsiya va xavfsizlik tamoyillariga tayanishi, Xitoy modeli esa raqamli suverenitet va tenglikka urg'u berishi ko'rsatilgan. Shuningdek, YuNESKO, OECD hamda Yevropa Kengashi tomonidan ilgari surilgan etik, algoritmik shaffoflik va inson huquqlariga asoslangan yondashuvlar ham tasvirlangan.

Jinoiy javobgarlik muammolari: *Mens Rea* va *Actus Reus*

An'anaviy jinoyat huquqi doktrinasida jinoiy javobgarlik uchun ikki elementning birligi talab etiladi: *Actus Reus* (aybli harakat) va *Mens Rea* (aybli niyat). Lotincha *Actus non facit reum nisi mens sit rea* (niyat aybli bo'lmasa,



harakatning o‘zi aybdor qilmaydi) tamoyili sun‘iy intellekt kontekstida o‘ziga xos muammolarni tug‘diradi. Faroxiddin Voxidovning 2025-yildagi tadqiqotiga ko‘ra, sun‘iy intellektda *Actus Reus* mavjud bo‘lishi mumkin (masalan, avtopilot tizimidagi algoritmik xatolik natijasida o‘lim holati), biroq *Mens Rea* mutlaqo yo‘q. Sun‘iy intellektda niyat emas, balki “algoritmik maqsad funksiyasi” mavjud. Inson “Men buni xohlayman” desa, sun‘iy intellekt “Agar A bo‘lsa, B qil” degan matematik mantiq bilan ishlaydi.⁸ Shu sababli, *Nullum crimen sine lege* (qonunda belgilanmagan bo‘lsa, jinoyat ham yo‘q) prinsipi asosida sun‘iy intellektni jinoiy javobgarlikka tortish imkonsizdir. Jazoning asosiy maqsadi - shaxsni qayta tarbiyalash va pushaymonlik hissini uyg‘otishdir. Sun‘iy intellektda hissiyot va vijdon tushunchalari yo‘qligi sababli, har qanday jazo (hatto tizimni o‘chirish ham) o‘zining huquqiy-falsafiy ma‘nosini yo‘qotadi. Javobgarlik subyekti har doim inson (ishlab chiqaruvchi yoki foydalanuvchi) bo‘lib qolishi shart.⁹

Intellektual mulk va sun‘iy intellekt: DABUS keysi va biotexnologik ixtirolar

Sun‘iy intellekt tomonidan yaratilgan intellektual mulk obyektlari an‘anaviy patent huquqiga zid kelmoqda. Mashhur DABUS (Stephen Thaler keysi) shuni ko‘rsatdiki, jahonning aksariyat patent idoralari (AQSH, YeI, Buyuk Britaniya) ixtirochi faqat jismoniy shaxs bo‘lishi kerakligini ta‘kidlamoqda. Sardor Mamanazarovning 2025-yildagi PhD tadqiqotida biotexnologik ixtirolarni patentlashda “ijodiy qadam” muammosi ko‘tarilgan. Sun‘iy intellekt molekullarni tahlil qilish va yangi dori vositalarini kashf etishda inson imkoniyatlaridan o‘zib ketmoqda, lekin qonunchilik bu natijalarni “inson ishtirokisiz” deb topib, ularni patentlashni rad etmoqda.¹⁰ Ushbu muammoni hal qilish uchun intellektual mulk sohasida *Sui Generis* huquqiy rejimini joriy etish taklif qilinadi. Bunda sun‘iy intellekt ixtirochi emas, balki “yordamchi instrument” sifatida tan olinadi, lekin yaratilgan obyekt ustidan mulk huquqi sun‘iy intellektning egasiga beriladi.

⁸Elliot C., Quinn F. Criminal Law. 9th ed. Pearson, 2012.

⁹Jinoyat huquqi (umumiy qism). Darslik. T.: TDYU nashriyoti, 2021.

¹⁰Mamanazarov S. Biotexnologik ixtirolarning patentlanishi: huquqiy chaqiriqlar va yechimlar. TDYU, 2025.



O‘zbekistonda sun’iy intellekt sohasidagi huquqiy islohotlar (PQ-358 va Qonun loyihasi)

O‘zbekiston Respublikasi sun’iy intellekt texnologiyalarini joriy etishda mintaqada yetakchi o‘rinni egallashga intilmoqda. Prezidentning PQ-358-sonli qarori va hozirda muhokama qilinayotgan “Sun’iy intellekt to‘g‘risida”gi qonun loyihasi bu intilishning huquqiy ifodasidir.

Asosiy qiyosiy tahlillar:

- **Qozog‘iston tajribasi:** Qozog‘iston Respublikasining “Sun’iy intellekt to‘g‘risida”gi Qonuni 2025-yil 17-noyabrda qabul qilindi va 2026-yil yanvardan kuchga kiradi. Unda maxsus **Sun’iy intellekt va raqamli rivojlanish vazirligi** hamda 2025-yil oktyabrda ochilgan **Xalqaro sun’iy intellekt markazi** faoliyati huquqiy mustahkamlandi.¹¹ O‘zbekiston uchun ushbu modeldagi “risklar auditori” institutini joriy etish maqsadga muvofiq.

- **Huquqni muhofaza qilish:** Shoxjahon Jumayevning tadqiqotlariga ko‘ra, prokuror tekshiruvlarida sun’iy intellekt yordamida “Big Data” tahlilini o‘tkazish korrupsiya xavfini kamaytiradi.¹²

- **Sud tizimi:** A. Turgunov va Sh. Eshimovlar ta’kidlaganidek, sud hujjatlarini avtomatik tahlil qilishda sun’iy intellekt “inson nazorati ostida” (*human-in-the-loop*) ishlashi shart, aks holda protsessual adolat buzilishi mumkin.¹³

Xulosa va Takliflar

Xulosa qilib aytganda, zamonaviy raqamli transformatsiya sharoitida sun’iy intellekt texnologiyalarining huquqiy tartibga solinishi global huquq tizimining ustuvor yo‘nalishlaridan biriga aylanmoqda. Tadqiqot natijalari shuni ko‘rsatdiki, xalqaro amaliyotda sun’iy intellektni tartibga solishning yagona universal modeli hali shakllanmagan bo‘lsa-da, inson huquqlari, algoritmik shaffoflik va javobgarlik tamoyillari barcha yondashuvlarning umumiy asosini tashkil etmoqda. Ayniqsa, Yevropa Ittifoqining “AI Act” reglamenti hamda Yevropa Kengashining Ramka

¹¹To‘xtamirzayev Sh., Nematjonov I. O‘zbekiston Respublikasining sun’iy intellekt to‘g‘risidagi qonun loyihasi: huquqiy zarurat. 2025.

¹²UN General Assembly. Resolution on safe, secure and trustworthy AI systems. A/78/L.49, March 21, 2024.

¹³UNESCO. Recommendation on the Ethics of Artificial Intelligence. Paris, 2021.



konvensiyasi global standartlar shakllanishiga sezilarli ta'sir ko'rsatmoqda. O'zbekiston uchun esa sun'iy intellekt sohasini tartibga solishda innovatsion rivojlanish va inson manfaatlarini o'rtasidagi muvozanatni saqlash muhim ahamiyat kasb etadi. Shu nuqtayi nazardan, milliy qonunchilikda "yuqori xavfli sun'iy intellekt tizimlari", "algoritmik hisobdorlik", "etik audit" hamda "raqamli javobgarlik" kabi yangi huquqiy institutlarni mustahkamlash dolzarb masala hisoblanadi.

O'zbekiston qonunchiligini takomillashtirish bo'yicha takliflar:

1. **Huquqiy maqom:** "Sun'iy intellekt to'g'risida"gi yangi qonunda sun'iy intellektni "maxsus huquqiy rejimli texnologik obyekt" sifatida belgilash va uning avtonomlik darajasiga ko'ra javobgarlikni foydalanuvchi va ishlab chiqaruvchi o'rtasida taqsimlash.

2. **Majburiy sug'urta:** Yuqori xavfli sun'iy intellekt tizimlari (masalan, tibbiy diagnostika yoki avtopilotlar) tomonidan yetkazilishi mumkin bo'lgan zararni qoplash uchun majburiy sug'urtalash mexanizmini joriy etish.

3. **Etik sertifikatlash:** Sud va tergov tizimida qo'llaniladigan sun'iy intellekt tizimlarini YuNESKOning 2021-yilgi etik tavsiyalari asosida majburiy ekspertizadan o'tkazish tartibini belgilash.

4. **Intellektual mulk:** sun'iy intellekt yordamida yaratilgan ixtirolar uchun 5-7 yillik qisqartirilgan patent himoyasi muddatini nazarda tutuvchi *Sui Generis* rejimini yaratish.

5. **Audit instituti:** Raqamli texnologiyalar vazirligi huzurida sun'iy intellekt tizimlarining xavfsizligi va algoritmik shaffofligini tekshiruvchi mustaqil auditorlar (certifying bodies) tizimini shakllantirish.

FOYDALANILGAN ADABIYOTLAR RO'YXATI

1. Abbott K.W., Snidal D. Hard and Soft Law in International Governance // International Organization. 2000. Vol. 54. No. 3.
2. Almardanov A., Salixova D., Tojiboyev J. Sun'iy intellekt davrida huquq: imkoniyatlar va muammolar. T.: "Huquq va burch+", 2025.



3. Almasuly A., Koptleuova A., Shalgymbaeva A. Mejdunarodnie organizatsii kak generatori istochnikov mejdunarodno-pravovogo regulirovaniya iskusstvennogo intellekta. Astana: IZPI, 2025.
4. Bradford A. The Brussels Effect: How the European Union Rules the World. Oxford University Press, 2020.
5. Council of Europe. Framework Convention on Artificial Intelligence and Human Rights, Democracy and the Rule of Law. CETS No. 225. Vilnius, 2024.
6. Delvaux M. Robotics and Artificial Intelligence: Report with Recommendations to the Commission. European Parliament, 2017.
7. Dosanova A., Ramazan A. Grajdansko-pravovoy status sifrovix lichnostey. Kazakhstan: IZPI, 2025.
8. Elliot C., Quinn F. Criminal Law. 9th ed. Pearson, 2012.
9. Jinoyat huquqi (umumiy qism). Darslik. T.: TDYU nashriyoti, 2021.
10. Mamanazarov S. Biotexnologik ixtirolarning patentlanishi: huquqiy chaqiriqlar va yechimlar. TDYU, 2025.
11. To'xtamirzayev Sh., Nematjonov I. O'zbekiston Respublikasining sun'iy intellekt to'g'risidagi qonun loyihasi: huquqiy zarurat. 2025.
12. UN General Assembly. Resolution on safe, secure and trustworthy AI systems. A/78/L.49, March 21, 2024.
13. UNESCO. Recommendation on the Ethics of Artificial Intelligence. Paris, 2021.
14. Voxidov F. M. Sun'iy intellekt va huquqiy javobgarlik // International Journal of Scientific Researchers. Vol 11, Issue 1, April 2025.